

Aandacht voor wiskunde

Voor het eerst in m'n leven heb ik deze zomer tijdens het inpakken van de vakantiekoffer bewust aan reclame voor ons vak gedacht. De vier t-shirts (twee grijze, een witte en een kanariegele) met een naar wiskunde verwijzende opdruk gingen allemaal mee. Niet omdat ik me veel illusies maakte over het directe effect dat de aanblik van mijn persoon gehuld in zo'n kledingstuk heeft op bijvoorbeeld het aantal inschrijvingen in het eerste jaar van de bachelor's opleiding wiskunde; wel om eens wat vaker en duidelijker iets uit te stralen van 'kijk, met dit vak verdien ik de kost, en het is zo leuk dat ik er zelfs hier op de camping naar wil verwijzen'.

Twee maanden later wordt het tijd voor wat bezinning: was het achteraf toch beter om het afzichtelijke geel plus het saaie grijs en wit te vervangen door iets anoniems waar geen informatie over interesses, vorige vakanties of favoriete popgroepen van de toerist uit zijn af te leiden? In ieder geval heeft m'n bescheiden collectie een tiental gesprekken opgeleverd. De leukste was met een fietsenmaker in Kingston, Ontario. De voorkant van m'n gele t-shirt, gekregen van de deelnemers aan een MRI Master Class over algebraïsche en arithmetische meetkunde in 1995/96, citeert een regel uit het bekende tekstboek van Robin Hartshorne: "Be careful! Our intuition is derived from working with schemes or finite type over a field." De fietsenmaker las het, beaamde hoe juist deze uitspraak was, en las het vervolgens hardop nog eens voor. Daarna bekende hij het toch wel heel intrigerend te vinden om zoveel wiskunde te kennen dat de betekenis van een dergelijke uitspraak je duidelijk zou worden. Ik vroeg hem hoe hij wist dat de tekst sloeg op een wiskundig onderwerp. Voorzover ik wist, had hij immers de achterkant van de t-shirt, waaruit dat duidelijk blijkt, nog niet onder ogen gehad. Het antwoord was verrassend: het begrip 'field' kende hij uit de math club waaraan

hij enkele jaren eerder in grade 8 van een plaatselijke school deelnam, en het woord 'scheme' had hij uit een tijdschriftartikel over de laatste stelling van Fermat onthouden. Of ik misschien meteen het begrip maar even wilde toelichten?

Een minder opmerkelijke, maar toch ook aardige ervaring was met de garage-eigenaar die de auto van de familie Ribenboim onderhoudt (Paulo Ribenboim is niet alleen auteur van een tweetal boeken over de laatste stelling van Fermat, maar ook eigenaar van een auto met op de kentekenplaat de letters FERMAT): het bewijs van de laatste stelling van Fermat, dat dankzij de referenties op de rugzijde gemakkelijk op de voorzijde van het t-shirt past, ontlokte de garagehouder de vraag of ik Paulo kende en, zo ja, of dit dezelfde Fermat betrof als op diens auto. Hij bekende vervolgens dat hij ondanks Ribenboims evidente enthousiasme weinig begrepen had van diens uitleg over deze stelling.

Wat ik in elk geval uit dergelijke gesprekjes heb geleerd, is dat ons vak breed opgemerkt wordt. Het is dus niet onbelangrijk ervoor te blijven zorgen dat er ook daadwerkelijk in brede kring iets van wiskundige ontwikkelingen op te merken valt. Het *Nieuw Archief* kan hierin direct of indirect een rol spelen. Af en toe een exemplaar achterlaten op de leeuwtafel van de kapper of in de wachtkamer van huis- of tandarts lijkt me dan ook een goede zaak. Wie weet merken we er tijdens onze volgende vakantie de gevolgen van. ←

Jaap Top
hoofdredacteur (vanaf 1 september)

Instituut voor wiskunde en informatica
Rijksuniversiteit Groningen
Postbus 800, 9700 AV Groningen
top@math.rug.nl